

КАТЯ ЧАРАЛОЗОВА

ПИСМЕНА ПРАКТИКА И КОДИФИКАЦИЯ
(За някои случаи на колебания в съвременната писмена
практика, анализирани от гледна точка и на историята на
кодификацията)

KATYA CHARALZOVA

WRITTEN PRACTICE AND CODIFICATION
(About some cases of fluctuations in contemporary writing practice
analyzed in terms of the history of codification)

(Abstract)

The article raises the question of the relationship *written practice – codified norm* in some cases of fluctuation in the use of capital letters in compound proper names, as well as the impact of the codified doublet in the practice of writing and pronunciation of Е/Я in a group of verbs in second conjugation with emphasis on the last syllable in the past imperfect. The article analyzes the state of the contemporary writing practice with a view of both the contemporary codification and history of codification.

Keywords: analysis, writing practice, codification of the compound proper names, verbs in the past imperfect

За да изясним как се е установявила нормата при писането на главни и малки букви, ще се върнем към началото на миналия век, когато за пръв път са кодифицирани случаите, при които се пишат главни букви. В първия официален кодификационен документ „Упътване за общо правописание“ (1899) няма специални правила за писането на главни и малки букви. По този въпрос в писмената практика няма единство, а правописът на главни и малки букви в този период „може да се смята за неустановен“ (Пиронков 1911: 4). Във връзка с неустановената практика се налага във всички ръководства по правопис и правописни речници (за периода от 1899 г. до 1921 г. са издадени над 40 труда) да се отделя специално място на писането на главни и малки букви. В правописните речници обаче авторите по свое усмотрение включват правилата за употребата на главни и малки букви според вижданията си и според концепцията на речника. Така

например един от авторите, издал няколко правописни речника, А. Пиронков, смята за необходимо да дава повече разяснения и допълнения към правилата в Упътването, като особено набляга върху пунктовете, където най-много се греша в практиката. По тази причина в неговите речници отделните случаи за употребата на главни и малки букви са детайлно описани в петнадесет на брой правила и забележки. В други правописни речници (Глобусов правописен речник 1914, 1915, 1919, 1921; Максимов 1902, Горинов 1918) правилата обхващат по-малко случаи, а в някои речници изобщо липсва такава част (напр. Василев 1921; Цветков 1907; Константинов 1914).

Въпреки липсата на единна кодификация за този период от историята на книжовния език могат да се направят някои изводи за твърдо установените случаи на употреба на главни букви, а така също и за пунктовете, където има колебание, което ясно се вижда в различните речници и ръководства, кодифициращи едни и същи положения по различен начин. За началния период на кодификация в речниците и упътванията по правопис се открояват следните случаи на употреба на главна и малка буква, които могат да се смятат за установени и които в почти същия вид присъстват и в по-късните справочници.

1. Главна буква се пише в началото на изречение, в началото на цитат след двоеточие с изключение на случаите, когато цитатът започва от средата на чуждата реч, и в началото на всеки стих.

2. С главна буква се пишат собствените имена на лица, определенията към тях и прозвищата, които съставят едно име, и само прозвищата.

3. С главна буква се пишат имената и атрибутите на Бога, думите Небо и Църква, употребени в духовен смисъл.

4. С главна буква се пишат титлите на владетелски фамилии и висши духовници, също и личните и притежателните местоимения във 2 л. ед.ч., които се отнасят към имената, посочени в т. 3 и 4.

5. Всички останали титли, звания, чинове се пишат с главна буква само в „писмени отношения“ (молби, доклади). Когато името след титлата се изпуска, титлата се пише с главна буква.

6. С главна буква се пишат местоименията Вие, Ваш, Ви, Вам за изразяване на учтивост.

7. С главна буква се пишат имената на празници.

8. С главна буква се пишат имената на важни исторически събития и епохи.

9. С главна буква се пишат названия на книги, вестници, списания.

10. С главна буква се пишат притежателни прилагателни, образувани от лични собствени имена (*Симеонов век, Вазова лирика*).

11. С главна буква се пишат относителните прилагателни на -ски, -шки, -ен, образувани от лични имена, народи, местности, когато се употребяват в значение на собствени имена. В останалите случаи се пишат с малка буква.

12. Имената на планетите се пишат с главна буква, като се уточнява, че *Земя, Луна, Слънце* се пишат с главна буква само в „космическо значение“.

13. Имената на посоките се пишат с главна буква, когато означават земя, страна, народи (*Чакаме помощ от Север*).

14. С главна буква се пишат съставни собствени имена, когато са изразени само с прилагателно (*Софийско*).

15. С малки букви се пишат имената на месеците, дните на седмицата, названията на народите и науките, вероизповеданията и философските учения.

Неустановеност и колебания има при кодификацията и при писането на съставните собствени имена, каквито са собствени географски имена на държави, области, страни, водопади, острови, както и на държавни, духовни и научни учреждения, дружества, партии, клубове и др. В речника на Максимов от 1902 г. се кодифицира писането на съществителните нарицателни в състава на собствено географско име с главни букви (*Черно-Море, Стара-Планина* и др.). В по-късните речници и ръководства (Карагюлев 1905, Пиронков 1911, Глобусов правописен речник 1915, Горинов 1918) за второто и всяко следващо съществително в тези случаи се установява писането на малка буква, като според отделните справочници се пише или не се пише малко тире между съставките. В изданието на речника си от 1911 г. А. Пиронков изрично формулира правилото, че при съставни собствени имена с главна буква се пише само прилагателното, ако съществителното е географски или административен вид (*Шипченски проход, Софийски окръг*). По-късно „Правописен речник на българския книжовен езикъ. Официално издание“ от 1925 г. окончателно кодифицира установената вече писмена практика, че с главна буква се пише само първата дума на съставните собствени местни имена, които се състоят от прилагателно и съществително нарицателно (*Стара-планина, Черно-море, Охридско езеро, Дунавска равнина, Варненски окръг*). При тази кодификация прави впечатление допускането на дублетност по отношение разделното писане и писането на дефис между частите на съставното собствено име, която по-късно постепенно отмира.

Няма колебание при писането на съставни собствени имена, в които съществителното е собствено име. Всички правописни речници и помагала кодифицират писането на втората съставка с главна буква и разделянето на двете съставки с малко тире. Само Н. Горинов допуска в тези случаи дублетност по отношение на писането на тире. В „Правописен речник на българския книжовен езикъ (Официално издание)“ от 1925 г. писането

на тире между съставките се премахва окончателно и се препотвърждава писането на две главни букви за тези съставни собствени имена (*Източна Румелия, Стара Загора* и др.).

Неустановеност в писмената практика и кодификацията има и при писането на съставни собствени имена на държавни управления, учреждения, партии, клубове. В началото на века повечето справочници не кодифицират еднозначно нормата в тези случаи. В правописното ръководство на Кл. Карагюлев правилото е твърде противоречиво и неясно формулирано, като се дава възможност за избор при писането на главна буква на втора, трета и т.н. съставка с оглед важността на името. Така например с главна буква се пишат съставките на *Велико Народно Събрание, Българска Народна Банка*, а с първа главна и следващи малки букви *Московски университет, Либерална партия*. Съвсем неясен е критерият за избор на главна и малка буква при писане на името на *Министерство на Народното просвещение*. През 1911 г. А. Пиронков кодифицира дублетност при писането на съставни собствени имена на държавни управления, учреждения, партии, като допуска писането на главни букви на всички съставки или само на първата съставка (*Българско Царство и Българско царство; Министерство на Народната Просвета и Министерство на народната просвета; Свети Синод и Свети синод*). В правописното упътване на К. Константинов от 1914 г. при тези собствени имена се кодифицира писането само на една главна буква (*Софийско девическо педагогическо училище*), в Глобусовия правописен речник от 1915 г. се препоръчва писането с главни букви на всички съставки (*Военно Министерство*), а през 1918 г. Н. Горинов отново актуализира нормата, че „всички съставки се пишат с главна буква, ако им придаваме важност, инак само първата дума“ (Горинов 1918: 66). Очевидно е, че в този пункт нормата е неустановена, а практиката е много непоследователна и колеблива, което се отразява и на кодификацията. За тези случаи на писмената практика няма единна кодификация. Едва в „Правописен речник на българския книжовен езикъ. Официално издание“ от 1925 г. правилото, че главна буква се пише само в първата дума на наименованията на държавните и обществените учреждения и организации, е формулирано категорично и недвусмислено (*Българска академия на науките, Министерство на народното просвещение* и др.).

Неустановеност се забелязва и при писането на главни и малки букви, когато думите *източен, западен, северен, южен* са свързани със собствено име (*Северна България*). В Глобусовия правописен речник от 1915 г. за тези случаи се дава писане с две главни букви, но това е кодификация не чрез формулиране на правила, а чрез примери. По този пункт вероятно има колебание и развитие в писмената практика, защото първоначално през 1905 г. Кл. Карагюлев в изрична забележка отбелязва, че в тези случаи думите *източен, западен, северен, южен* трябва да се пишат с малки букви (*източна България*), защото такава географско собствено име „не

означава нещо цяло, а само част от нещо“ (Карагюлев 1905: 111) и поради това писането с малка буква е оправдано. През 1925 г. „Правописен речник на българския книжовен езикъ. Официално издание“ окончателно кодифицира, макар и чрез примери, че когато думите *източен, западен, северен, южен* са част от съставно собствено име, те се пишат с главни букви (*Северна България, Южна Тракия*).

Този кратък преглед на първоначалната кодификация на писането на главни и малки букви направихме неслучайно, а с цел да се открият случаите, които отразяват неустановената писмена практика и кодификация в този пункт от началото на миналия век, за да направим сравнение с днешното състояние на писмената практика при стабилна кодификация, недопускаща противоречиви формулировки на правилата. Въпреки това обаче днешният потребител отново греша и се колебае точно в изброените по-горе случаи на неустановена писмена практика от началото на века.

Съвременната кодификация, която традиционно поддържа, доуточнява и разширява правилата за писане на главни и малки букви, е категорична и непротиворечива по отношение на всички изброени по-горе случаи, при които писмената практика първоначално е била неустановена и колеблива:

1. С начална главна буква и последващи малки букви се пишат съставни собствени имена, които нямат в състава си собствено име, а се състоят от прилагателни и нарицателни съществителни (*Женевското езеро, Българска академия на науките, Софийски университет, Римска империя, Старият завет, Черна гора, Виенска конвенция, Ден на народните будители* и др.).

2. Когато съставното име съдържа собствено име, то също се пише с главна буква (*Древна Гърция, Република България, Рило-Родопски масив, Малка Богородица* и др.).

3. Когато думите *изток, запад, север* и *юг* са употребени в геополитически смисъл, те се пишат с главни букви. Прилагателните и производните от тях думи се пишат с главни букви само когато са първа съставка на съставно собствено име (*Южна България, Западна Европа*).

Въпреки наличието на ясни и непротиворечиви правила обаче продължават да се срещат редица колебания и грешки в конкретните случаи от страна на потребителите. Силно разколебано е писането на начална главна буква и последващи малки букви при съставни собствени географски имена на държави, области, страни, острови, както и на държавни, духовни и научни учреждения, дружества, партии, клубове и др. Твърде често под влияние на чужда писмена традиция (преди всичко английската) всяка съставка от названието се изписва с главна буква. Тази практика вероятно е подкрепена и от аналогията, която се прави с писането на главна буква при съставни собствени имена, които имат в състава си друго собствено

име. Така не съвсем усвоените правила, неразграничаването на нарицателно от собствено име, аналогията и преди всичко влиянието на чужда писмена практика днес стоят в основата на грешките при графичното оформяне на тези иначе съвсем ясно кодифицирани и с дълга традиция в изписването случаи. Може би трябва да се отчита и влиянието на аналогията с правописа на непреведени чужди съставни собствени имена, където писането на главните букви следва правописа на името в изходния език (*Рио Бланко*, *Санта Кроче* и др.). Не без значение е и ролята на един факт от чисто технически характер. Много често, когато се съкращава част от съставно собствено име и се пише точка след съкращението, следващата дума е заложено в компютърната програма да се изписва с главна буква. Това се превръща в практика и постепенно грешното изписване се възприема за правилно. Такива грешки могат да се видят често и на табели на обществени места (На една от станциите на метрото стои надписът *Ст. Град*).

Често в съвременната писмена практика се регистрират грешки и колебания по отношение на правилното изписване на съставните собствени названия с първа съставка сложно прилагателно от типа *Рило-Родопски масив*, *Илинденско-Преображенско въстание*, *Македоно-Одринска Тракия*, *Киевско-Печорска лавра* и др. В тези случаи възникват два въпроса: за главните букви и за полуслятото писане. Обикновено не се схваща, че сложното прилагателно се състои от две равностойни собствени имена, всяко от които се пише с главна буква. В тези случаи не става въпрос само за съставни географски имена. Тук попадат и случаи на съставни собствени названия, които съдържат прилагателни на *-ов*, *-ев*, *-ин* за означаване на лична принадлежност, като *Кирило-Методиеви преводи*, *Кант-Лапласова хипотеза*, *Елин-Пелинов разказ*, *Христо-Ботеви стихотворения* и др.

Колебание в изписването на притежателните прилагателни с главна или малка буква се забелязва и в случаите, когато тези прилагателни участват в словосъчетание с терминологично значение, какъвто е случаят с *питагорова теорема*, *евклидова равнина*, *нютонова механика* и др. Трудността тук идва от необходимостта да се разграничат терминологизираните изрази от нетерминологизираните, за което се изискват извънлингвистични знания и по-висока обща култура.

Проблемни по отношение на правописа на главни и малки букви са съставните собствени имена с първа съставка прилагателни, производни от думите *изток*, *запад*, *север* и *юг*. Много често за правилното им изписване са необходими извънлингвистични знания за точното наименование на собственото име. Неслучайно дълги години при кодификацията на такива собствени имена формулировката на правилото се свързва с това, че ако съставното име не означава нещо цяло, а само част, прилагателното се пише с малка буква. Такава формулировка е твърде неясна за пишещите и затова се налага да бъде пояснена с примери като следните: „*В северна*

Европа не виреят тропически растения; но: Южна България (в смисъл на Тракия)“ (Упътване за правописа на българския книжовен език 1945: 13). Например в израза *северна Централна България* прилагателното *северна* се пише с малка буква, защото не влиза в състава на собственото име, а означава *северната част* от *Централна България*. Примери като този и подобни на него винаги са съпроводени с много колебания и грешки при изписването.

За случаи като анализираниите по-горе можем да обобщим, че въпреки ясните правила колебанията в писмената практика са чести, като основните причини за това са липсата на достатъчно извънлингвистични знания и влиянието на чужди писмени практики.

В статията ще спрем вниманието си и на един друг проблем, свързан с ролята на кодификацията и в частност с използването на дублетността като един от нейните механизми, и влиянието на дублетността върху писмената практика. За целта отново ще се позовем на данни от изследването на кодификаторската практика в исторически план и ще я проследим до наши дни. Конкретният случай е кодификацията на правилото за изговор и правопис на прегласа на старата ятова гласна (ѣ) при една група глаголи от второ спрежение в минало несвършено време, а именно при глаголите с ударение на последната сричка и корен, завършващ на *ж, ч, ш* или *гласна*, като *строя, стоя, тая, държа, стърча* и др.

При първоначалната кодификация на писането и изговора на *променливото я* особено внимание се обръща на правилата за писане на буква ѣ в спрежението на глагола *съм* и при глаголите от първо и второ спрежение в минало несвършено време, тъй като то се образува чрез прибавяне на окончанията (-хъ, -ше, -хме, -хте, -ха) към корена посредством основна гласна ѣ, а при глаголите от трето спрежение след основна гласна *а* (*я*), напр.: *орѣхъ, мислѣхъ, бѣхъ, викахъ, събаряхъ*. Във всички речници и ръководства, излезли по това време, специално са кодифицирани случаите, когато вместо ѣ се пише обикновено *е*. Правилата за писане на обикновено *е* вместо ѣ се отнасят и за глаголите, чийто корен завършва на *гласна* или *ж, ч, ш* за всички случаи, без да се отчита факторът ударение (*ба̀ехъ, ма̀жехъ, у̀чехъ, пѝшехъ*). За случаите, когато ударението пада на крайната сричка, а коренът завършва на *ж, ч, ш* или *гласна*, където гласната не е обикновено *е*, нарочна кодификация има само в правописните ръководства на К. Карагюлев и на К. Константинов. Случаите с ударение на последната сричка са специално кодифицирани само в речника на Н. Горинов. Така К. Карагюлев и К. Константинов кодифицират писането на *а* вместо ѣ при глаголи с ударение на последната сричка и глаголен корен, завършващ на *ж, ч, ш* във всички лица, като изключението е за второ и трето лице ед. число, където се пише *е* (*дър̀жахъ, дър̀жеше, дър̀жеше, дър̀жахме, дър̀жахте, дър̀жаха*). Когато коренът завършва на *гласна*, а ятовата гласна,

която се прибавя към корена, е под ударение, се кодифицира вместо ъ да се пише *я*, а само във второ и трето лице единствено число *е* (*строяхъ, строеше, строеше, строяхме, строяхте, строяха*). По различен начин тези случаи са кодифицирани от Н. Горинов. В правилата към речника се казва, че вместо ъ се пише по-често *е* вместо *а* или *я*, когато ударението пада върху крайната сричка след *гласна* или *ж, ч, ш* – *стоехъ (стояхъ), стоеше, стоеше, стоехме (стояхме), стоехте (стояхте), стоеха (стояха)*; *държех (държах), държеше, държеше, държехме (държахме), държехте (държахте), държеха (държаха)*. На практика такава кодификация за горните случаи означава признаване на дублетност, като препоръчвани са по-често употребяваните в писмената практика форми с *е*.

В останалите речници на случаите, когато ударението пада на последната сричка, а коренът завършва на *ж, ч, ш* или *гласна*, не се обръща специално внимание. Само в някои речници (Пиронков 1911, 1920) има кодификация чрез примери за писане на буква *е* (*доех, доеше*), а в речника на В. Василев (1920) примерът за тези случаи е с писане на буква *я* (*боях се*). Повечето автори на речници се задоволяват с формулиране на общо правило за писане на буква *е* след *гласна, ж, ч и ш*, като мястото на ударението не се отчита. Така вследствие на противоречива и непълна кодификация за писането на обикновено *е, а* или *я* вместо ъ при формите на глаголите от минало несвършено време с ударение върху последната сричка се стига до неустановеност в писмената и говорната практика през разглеждания период и употребата на различни варианти. Употребяват се както формите с *е*, така и формите с *а* или *я* (*държах* и *държех*; *стоях* и *стоех*). На практика само в един от разглежданите речници (Горинов 1918) се признава дублетност на тези форми, като препоръчвана е формата с *е*.

Кодификацията на писането на буква ъ в минало несвършено време през годините след разглеждания период, по-точно след отмяната на Омарчевския правопис до 1945 г., също обхваща само случаите, когато гласната след *ж, ч, ш* или *гласна* е без ударение. Тогава вместо ъ се пише *е*. Нищо обаче не се говори за случаите, когато суфиксната *гласна* е под ударение. Това положение предизвиква Б. Цонев в отзива за „Правописен речник на българския книжовен език“ (1925) да коментира, че „Тогава учителите ще обясняват тая непълнота по своему: които са от източна България ще препоръчат източно-българския изговор: *мълчах, мълчеше, мълчахме, мълчахте, мълчаха*. А учители от западно Българско ще препоръчат: *мълчех, мълчеше, мълчехме, мълчехте, мълчеха*! Ето каква бърканица произвеждат правила на кутурица!“ (Цонев 1925: 14). Неотчитането на фактора ударение поради неустановеността му в книжовния език, както и ненапълно установеното книжовно произношение на ятовата *гласна* поражда при формулиране на правилото за нейното писане при глаголи с крайно ударение в минало несвършено време непълнота и неточ-

ност, които се отразяват и на по-нататъшната кодификация. В правописните речници на Ст. Романски от 1933 г. и 1952 г. последователно в словниковата част се кодифицира писането на буква *е* в първо и второ лице ед. и мн. число и трето лице мн. число на минало несвършено време (*строех, стоех, мълчихме, строеха* и др.). През 1945 г. обаче Л. Андрейчин в „Правописен речник Хемус“ с правило кодифицира писане на буква *я* в мин. несв. време, когато е под ударение, като не споменава за случаите, когато гласната е след *ж, ч* и *ш*. В словника навсякъде обаче е последователно прокарано писане на *а* след *ж, ч* и *ш*, когато е под ударение (*дрънчах* и др.). Не такъв е случаят с писането на *я* след гласна въпреки правилото от предговора. Някои глаголи (*стоях*) се пишат само с *я*, а други (*строя*) са дублети (*строях* и *строех*). В „Правописен речник на българския книжовен език“ от 1958 г. с главен редактор Л. Андрейчин на глаголите в мин. несв. време с ударение на гласната, която следва след *ж, ч, ш* и *гласна*, вече е даден статут на дублети както в словника, така и при формулирането на специално правило (*броях* и *броех; мълчах* и *мълчих*). На същите глаголи в мин. несв. време в „Правописен речник на съвременния български книжовен език“ от 1983 е препотвърден статутът на дублети, като кодификаторът вече не е така категоричен, използвайки формулировката „допуска се *е* в окончанията за мин. несв. време“. Въпреки това в словника двата дублета са равностойни. Тази дублетност се поддържа до излизането на „Нов правописен речник на българския език“ през 2002 г., когато тя се отстранява и се утвърждават като нормативни „формите от типа на *стоях, стояхме, мълчах, мълчахме* – форми за 1 л. ед.ч. и трите лица на мн.ч. за мин. несв. време на глаголите от типа *стоя, мълча*, съдържащи гласна или шумова съгласна пред окончанието“, с мотива, че са „по-перспективни“ (Нов правописен речник на българския език 2002: 11).

Спрях се по-обстойно на кодификаторските решения за формите на минало несвършено време на глаголите със стара ятова гласна в краесловие, която е под ударение и след *ж, ч, ш* и *гласна*, защото този случай ясно илюстрира връзката на кодифицираната дублетност с писмената практика. В съвременната писмена практика въпреки премахването на дублетността в тези случаи все още се срещат и двете форми при глаголите в минало несвършено време с ударение на последната сричка и корен, завършващ на *ж, ч, ш* и *гласна* (*мълчахме* и *мълчихме, държахме* и *държихме, стояхме* и *стоехме, строяхме* и *строехме*) въпреки изоставянето на формите с *е*. Ролята на дублетността като фактор в устройството на книжовния език е безспорна, но е необходим по-дълъг период от време след премахването ѝ, за да се установят постепенно единствено правилните форми. В настоящия момент потребителите все още изпитват колебания, което дава своето отражение в писмената практика по този пункт.

ИЗТОЧНИЦИ

Официален правописен речник на българския език. София. Просвета, 2012, 676 стр.

Нов правописен речник на българския език. София. Хейзъл, 2002, 1069 стр.

Правописен речник на съвременния български книжовен език. София. Изд. БАН, 1983, 1005 стр.

Български правописен речник. Според официалния правопис, установен от Министерството на народното просвещение. София. Глобус, 1914, 197 стр.

Василев, В. Правописен речник според официалния правопис. Самоков, 1920, 296 стр.

Глобусов правописен речник. Трето допълнено издание. София. Глобус, 1915, 152 стр.

Глобусов правописен речник. Шесто допълнено издание. София. Глобус, 1919, 159 стр.

Глобусов правописен речник. Седмо допълнено издание. София. Глобус, 1921, 157 стр.

Горинов, Н. Азбучен правописен речник по български език. Пловдив, 1918 г., 76 стр.

Карагюлев, К. Ръководство по правописа на българския език. Ч. I–III. 1. Звукословни и етимологични бележки; 2. Синтаксични бележки; 3. Препинателни знакове. Казанлък, 1896.

Карагюлев, К. Ръководство по българския правопис. Част първа. Систематически бележки и правила с подробен азбучен показател по правописанието на думите според официалния правопис. Пловдив, 1905 г.

Константинов, К. Речник за по-употребителните думи, които се пишат с ъ, ж и ъ. С прибавка на азбучен списък на корените и основите с ъ и производните думи. Търново, 1897.

Константинов, К. Ръководство по български правопис. София, 1911, 160 стр.

Константинов, К. Кратко ръководство по български правопис. София, 1913, 68 стр.

Константинов, К. Кратко ръководство по български правопис. София, 1914, 64 стр.

Максимов, Никола В. Главните правописни правила на българското официално правописание, придружени със съответните примери и речници от думи, които се пишат с ъ, ж и ъ. Пловдив, Хр. Г. Данов, 1902, 56 стр.

Пиронков, Ал. Български правопис. Системни правила с два речника. Самоков, 1911, 48 стр.

Пиронков, Ал. Български правопис. Системни правила с два речника. Второ допълнено и преработено издание, Самоков, 1912, 68 стр.

Пиронков, Ал. Нов български правописен речник и правила за препинателните знаци. Пловдив, 1920, 64 стр.

Правописен речник на българския книжовен език (Официално издание). София, 1925.

Правописен речник „Хемус“. София. Хемус, 1945.

Правописен речник на българския книжовен език. София, 1958.

Романски, Ст. Правописен речник на българския книжовен език. С посочване изговора и ударението на думите. София, 1933.

Упътване за общо правописание (Окръжно № 1083 от 5.02.1899 г.). – Училищен преглед, 1899, № 1–2.

Цонев 1925: Цонев, Б. Правописен речник на българския книжовен език. Отзивъ. – История на българския език, т. 3, с. 365–381.

✉ Доц. д-р Катя Чаралозова

Секция за съвременен български език

Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН

бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България

charalozova@abv.bg

✉ Assoc. Prof. Katya Charalozova, PhD

Department of Modern Bulgarian Language

Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences

52 Shipchenski prohod, Bl. 17, 1113 Sofia, Bulgaria

charalozova@abv.bg